

Implementace zásad DNSH ve veřejných zakázkách IROP

Ing. Jana Břicháčková

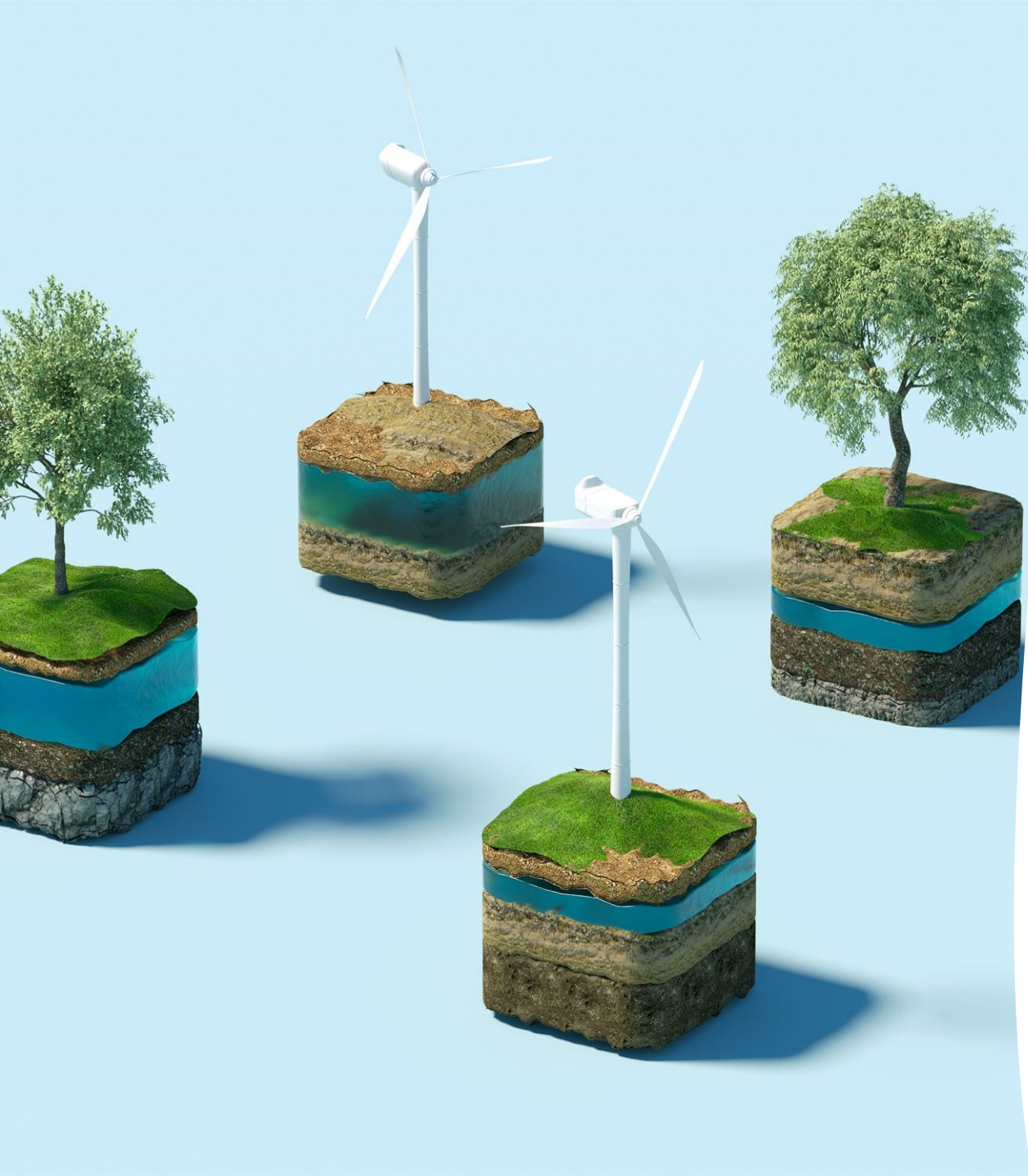
Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Témata prezentace

- Základní pojmy
 - Obecná charakteristika a legislativa EK
 - Národní úprava DNSH
 - Úprava pro IROP
-
- Základní pravidla a prvky DNSH v IROP
 - Udržitelné využívání vodních zdrojů
 - Oběhové hospodářství
 - Dokladování splnění principů DNSH

Co je DNSH?

Co je DNSH?

- Do No Significant Harm
- DNSH znamená „významně nepoškozovat“ a je klíčovým principem pro ochranu životního prostředí.

Význam pro životní prostředí

- DNSH je důležitý prvek pro zajištění udržitelného rozvoje a ochranu přírody při provádění projektů.

Spolufinancováno
Evropskou unií

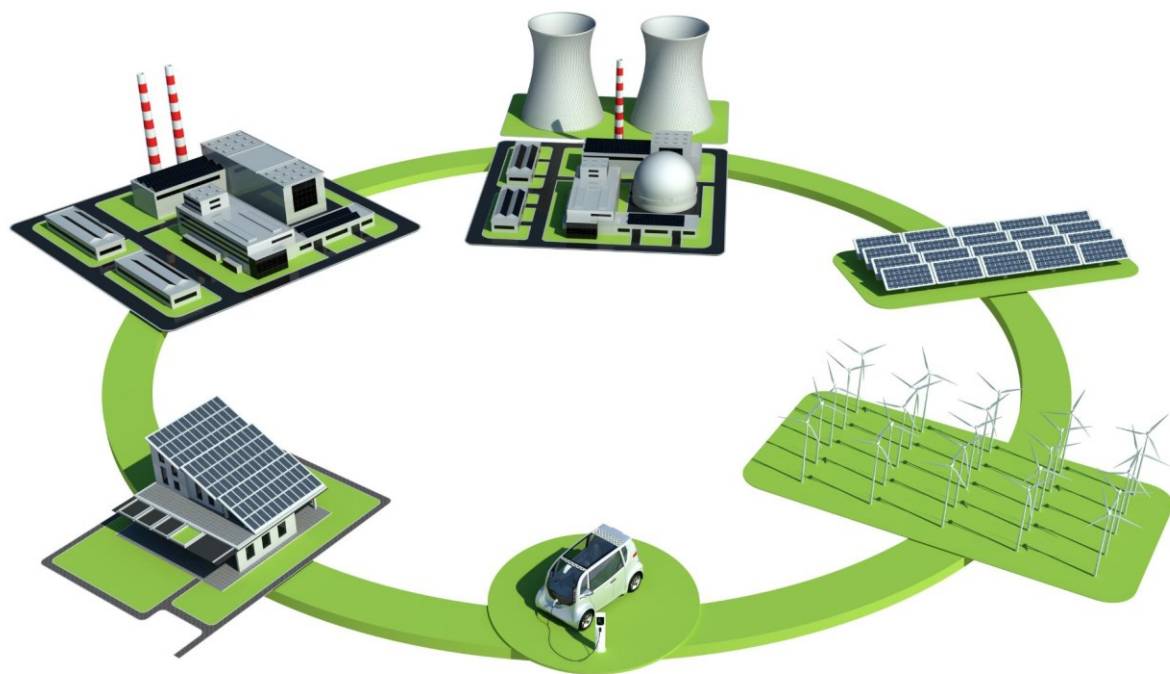
MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Definice CP

Climate-proofing přístupy

- Zavedení „climate-proofing“ přístupů napomáhá novým projektům, aby byly schopné se přizpůsobit změnám klimatu a nepřispívaly k jejich zhoršování.

Zákaz škodlivých dotací

- Je nezbytné vyhnout se poskytování dotací či jiné veřejné podpory u projektů, které poškozují životní prostředí a zhoršují klimatické změny.

Integrace mitigace a adaptace

- Mitigační a adaptační opatření musí být začleněna do výstavby nových projektů infrastruktury pro zajištění jejich udržitelnosti.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

DNSH - Obecná charakteristika a legislativa EK

- **Zelená dohoda pro Evropu** vychází z článku č. 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) **2019/2088** („nařízení o taxonomii“).
- Pro účely tohoto nařízení je stanoveno šest environmentálních cílů – viz obrázek

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

DNSH - Národní úprava

- V ČR neexistuje zastřešující instituce, která by plnila roli arbitra DNSH a tato agenda je zatím řešena přes MŽP v koordinaci s NOK.
- MŽP vypracovalo k 20. 12. 2022 tzv. **Rámcová vodítka pro implementaci zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí (DNSH)**
 - Soubor vysvětlení, jak požadavky DNSH chápat s návrhy postupů
 - Aktuálně probíhá revize těchto vodítek
 - Mezi operačními programy vznikají rozdíly při výkladu podmínek DNSH a v přístupech k jejich naplňování.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

DNSH – úprava pro IROP

Racionální přístup IROP

- IROP implementuje racionální přístup, který se zaměřuje na specifické požadavky projektů a usnadňuje žadatelům orientaci v nastavených podmínkách.

Jednoduchost pro žadatele

- Žadatelé by měli být informováni o konkrétních podmínkách bez zátěže obecnými otázkami DNSH, což zjednodušuje proces žádosti.

Závazná stanoviska ŘO IROP

- Závazná stanoviska ŘO IROP č. 7 ze dne 17.7.2023 a č. 29 z 2.1.2025 uvádějí konkrétní podmínky a pokyny pro projekty, které je nutné dodržovat.

Přístup IROP uveřejněn na <https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027/dokumenty> v sekci Implementace zásady „významně nepoškozoat“ životní prostředí (DNSH) v projektech IROP 2021-2027

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

DNSH – Základní pravidla a prvky DNSH v IROP

DNSH redukováno na **čtyři základní principy**, kromě těchto prvků

- PENB – dosažené energetické úspory na budově se dokládají, pokud to Zákon 406/2006 Sb. o hospodaření energií, požaduje
- Vozidla
 - pořizovaná vozidla (sociální/ paliativní péče) musí splňovat stanovené emisní limity
 - Vozidla pro veřejnou dopravu musí být nízkoemisní/ bezemisní

	 Voda	 Odpady	 Půda	 Těkavé látky, kontaminace
Řešeno legislativou ČR	✗	✗	✓	✓
Negeneruje dotazy	✗	✗	✓	✓
Bez zvláštních dokladů	✗	✗	✓	✓
Nevztahuje se k VZ	✗	✗	✓	✓

Podmínky pro úsporné nakládání s vodou

Úspora vody

- Cílem této podmínky je úsporné nakládání s vodou a zařízení k využívání vody musí mít spotřebu vody

Průtokové limity baterií

- Umyvadlové a kuchyňské baterie by měly mít maximální průtok 6 litrů za minutu pro zachování vody

Úsporné sprchy a WC

- Sprchy by měly mít maximální průtok 8 litrů za minutu, zatímco splachovací vody WC by měly mít objem maximálně 6 litrů.

Pisoáry a jejich efektivita

- Pisoáry by měly mít maximální spotřebu 2 litry za mísu za hodinu, splachovací pisoáry maximálně 1 litr.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

VODA: Příklady dotazů -> vliv na VZ

- Dotazy často směřují k tvorbě **projektové dokumentace**
- Na trhu jsou zařízení se širokou škálou nastavení, včetně těch, které nesplňují principy DNSH.
- **IROP neurčuje konkrétní zařízení**, ale sleduje pouze naplnění cíle tohoto principu = ÚSPORA VODY.
 - Optimální řešení je promítnout požadavky na DNSH do **projektové/ zadávací dokumentace**
 - Pozor ale na uvádění konkrétních výrobků, ať už z hlediska názvů značek/ unikátních vlastností -> omezení hospodářské soutěže
- **Časté dotazy** ve vztahu ke specifickým případům
 - Odtoková ramínka/ vybavení odborných učeben -> nejedná se o zařízení pro běžný provoz budovy, nejsou kladeny požadavky DNSH
 - Rekonstrukce památek (historické koupelny) -> respektovat doporučení „památkářů“
 - Rozpor s hygienickými požadavky (legionella) -> řídit se hygienickými normami pro dané zařízení

VODA: Dokladování splnění principu v IROP

Při podání žádosti o podporu:

- Popsat záměr ve studii proveditelnosti

Po ukončení realizace:

- Prostřednictvím závěrečné zprávy Technického dozoru investora, která obsahuje **seznam instalovaných typů zařízení** pro používání vody v projektu, jejich **technické parametry, počty a konkrétní umístění ve stavbě - > TDI potvrzuje, že zařízení bylo skutečně instalováno**
- Dále pro případné VSK dokumentace prokazující, že v projektu použité postupy a instalovaná zařízení jsou v souladu s DNSH, např. **technické listy výrobků**.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

ODPADY: Oběhové hospodářství

Cíle oběhového hospodářství

- Oběhové hospodářství usiluje o optimalizaci nakládání s odpady a jejich efektivní recyklaci pro udržitelnost.

Recyklace stavebního odpadu

- Nejméně 70 % stavebního a demoličního odpadu musí být recyklováno nebo znovu využito, aby se snížila ekologická zátěž.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Odpady – úprava pro IROP

Závazné stanovisko ŘO IROP č. 29 ze 2.1.2025 a související doprovodná informace

- odklon od definice odpadu dle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech
- odpadem je „vše co na stavbě vznikne“, tj. lze započítat materiál, který se odpadem nestane, protože je předán dalším subjektům k využití (dar, prodej, využití na jiné stavbě, mobilní recyklační linka...)
- „využití odpadu“ až po ukončení realizace projektu
- „trasování odpadu“ je třeba doložit, kam „odpad“ doputoval a jaké je jeho využití

Spolufinancováno
Evropskou unií

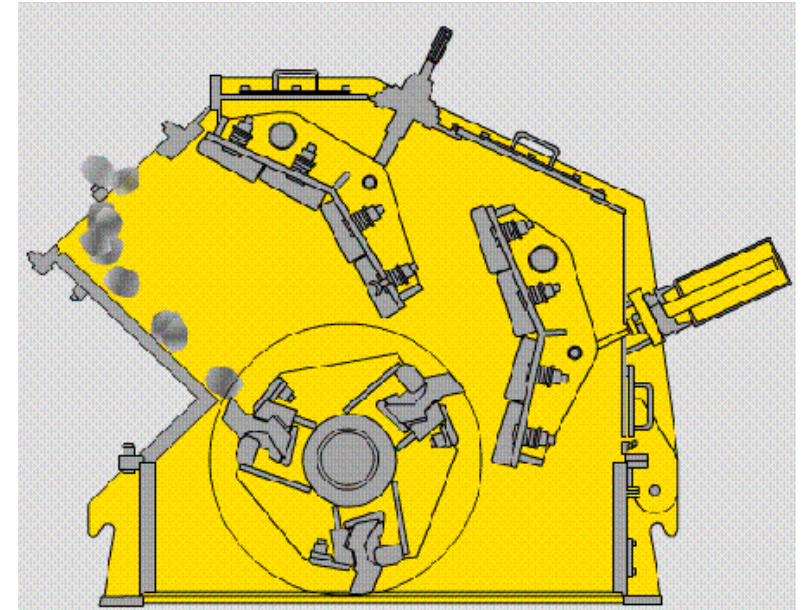
MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

ODPADY: Příklady dotazů -> vliv na VZ

- „Náklady na recyklaci“ a „skládkovné“ jsou součástí položkových rozpočtů stavebních prací, které jsou součástí zadávací dokumentace na stavební práce.
- V rámci projektu není požadováno recyklaci přímo provést, ale materiál k recyklaci připravit.
- **Nejčastější dotazy** souvisejí s definicí odpadů
 - Dřevo (materiál na stavbě) je také odpad, který je možné zrecyklovat nebo případně energeticky využít. V případě kácení stromů a keřů před zahájením stavby se o stavební odpad nejedná.
 - Likvidace původního vybavení – lavice, tabule ... nejsou považovány za stavební odpad, doporučuje se ale zvolit přístup šetrný k životnímu prostředí (prodej, dar, likvidace až na posledním místě)

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

ODPADY: Dokladování splnění principu v IROP

Při podání žádosti o podporu

- popsat záměr ve studii proveditelnosti

Po ukončení realizace:

- porovnání plánu přípravy se skutečností a výpočtu splnění podmínky 70% odpadu k recyklaci či opětovnému využití dle vzorové tabulky.
- Dále pro případné VSK např. kopie smlouvy o zajištění předání odpadů k opětovnému použití, recyklaci; doklad o převzetí odpadů provozovatelem zařízení, „vážní lístky“, darovací smlouva ... blíže viz následující snímek

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

ZAPOČÍTANÝ ODPAD 100%

70%

nestane se odpadem, je opět použit (prodej, dar, v rámci stavby či na jiné stavbě příjemce)

kupní smlouva, darovací smlouva, zpráva TDI s identifikací stavby, na které bude využit

odvezený do zařízení, které má oprávnění k recyklaci daného druhu odpadu

vážní lístky, předávací protokol s uvedením druhu a množství odpadu

připravený k opětovnému použití - uložený na meziskládce

potvrzení o uložení u oprávněného provozovatele (SÚS, obec)

jinak využitý - zásyp, závoz, předaný jinému subjektu např. jiné obci v rámci MAS, příspěvkové organizaci

předávací protokol, darovací smlouva, zpráva TDI s identifikací stavby, na které bude využit

zpracovaný v mobilní lince

zpráva TDI a oprávnění k provozu mobilní linky

příjemce se zavázal k řádnému využití až v 1. roce udržitelnosti

popis závazku v ZoR, popis naplnění v ZoU, zpráva TDI s identifikací stavby, na které bude využit

uložený na skládce nebo ve sběrném dvoru (bez možnosti recyklace)

energeticky využitý (spalovna, bioplyn)

odpad, který lze recyklovat, příjemce k němu nemá požadované doklady

30%

ODPADY: Dokladování splnění principu v IROP

NEZAPOČÍTANÝ ODPAD

odpady mimo skupinu 17 katalogu odpadů

odpad, který nelze recyklovat (dřevotříska, sádrokartony, linoleum, znečištěný odpad)

popis ve zprávě TDI nebo vyjádření zhotovitele stavby

nebezpečný odpad

vedlejší produkt dle zákona o odpadech (typicky asfaltové směsi)

zemina, kamení

TĚKAVÉ LÁTKY, KONTAMINACE

Těkavé látky

- Ze stavebních prvků a materiálů použitých při stavbě se při zkouškách dle přílohy XVII nařízení EP a Rady (ES) č. 1907/2006 uvolňuje méně než 0,06 mg formaldehydu na m³ materiálu nebo prvku a při zkouškách podle normy CEN/EN 16516 a ISO 16000-3:2011 ...méně než 0,001 mg jiných karcinogenních těkavých organických sloučenin kategorie 1A a 1B na m³ materiálu nebo prvku.
- „Evropská definice“ je v souladu s národní legislativou, nepřináší přísnější podmínky

Umístění stavby na kontaminovaném místě

- Pokud je nová stavba umístěna na potenciálně kontaminovaném místě, bylo provedeno šetření na potenciální kontaminující látky, např. dle ISO 18400.
- Doložit posouzení, je-li pro projekt relevantní
- Pro potřeby IROP postačují podklady doložené ke stavebnímu řízení
- Z výše uvedeného vyplývá, že tento princip DNSH nepřináší pro příjemce (ani jako zadavatele) žádné nové požadavky, neb tento princip je již obsažen v české legislativě

Z pohledu VZ – nerelevantní

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

PŮDA: Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů

PŮDA = Zemědělský půdní fond, pozemky plnící funkci lesa

Nová budova není postavena na:

- zemědělské půdě zařazené do I. nebo II. třídy ochrany zemědělského půdního fondu, pokud do doby vydání právního aktu nedojde k souhlasu s jejím vynětím;
- vymezeném přírodním stanovišti dle přílohy č. I směrnice 92/43/EHS o stanovištích nebo půdě, která slouží jako stanoviště ohrožených druhů (flóry a fauny) uvedených na národních červených seznamech; lesní půdě, pokud do doby vydání PA nedojde k souhlasu s vynětím pozemku z pozemků určených k plnění funkce lesa.
- Posouzení je nutné před výběrem místa realizace - nutný souhlas s vynětím - > IROP se spoléhá na stavební úřady ve smyslu „nestaví se na bonitní půdě“

Z výše uvedeného vyplývá, že tento princip je důležitý pro prvotní rozhodnutí = lokalizace projektu, vliv na VZ není.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Motto závěrem

Zavádění zásad DNSH je cestou, jak minimalizovat negativní dopady na životní prostředí a zajistit, aby projekty byly udržitelné a v souladu s evropskými ekologickými cíli.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Děkuji za pozornost

Ing. Jana Břicháčková

Odbor metodicko právní/ vedoucí oddělení metodické a systémové podpory

Argentinská 1610/4, 170 00 Praha 7 – Holešovice

M: 603 565 235

E: jana.brichackova@crr.gov.cz

W: www.crr.gov.cz

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky